

Hogyan kapcsolódjon őseihez?

A XII. kerület örmény közösségnek nagy örömmel szervezte a képviselőtestület az idei első programját a Költő u. 1. szám alatti Livia-villába (január 24.). A nagy hideg ellenére mintegy harmincan jöttek el a Hegyvidék újságban és a Füzetekben is megjelent meghívóra. Volt, aki tájékozódni akart a május végi örményországi utazásról, amire még lehet jelentkezni *Hegedüs Annamária* elnöksasszonynál, de többen voltak, akiket a meghirdetett téma érdekelt. Az alábbiakban *Tálos Géza* több mint egyórás előadásának az előadó által szerkesztett változatát adjuk közre:

„A meghívó, vagy az értesítő szerint előadásom „az erdélyi örmény eredetű családok családfájáról, illetve a családfa kutatás örömeiről, hogyanjáról” szól, illetve felkérésem erre irányult.

A családkutatással vagy családtörténettel szinte már 10 éves korom óta foglalkozom. Legalábbis ekkor fedeztem fel egy régi Biblia hátsó oldalain nagyapám feljegyzéseit az ő őseiről, amelynek folytatását nagy lelkesedéssel határoztam el. A »gyökerek« tehát messzire

nyúlnak, és igyekeztem minden lehető ebben a kérdésben felkutatni, megismerni. Már a nyolcvanas években részt vettem egy szabadegyetemi előadássorozaton, amit az akkori TIT (Tudományos Ismeretterjesztő Társulat) szervezett, a tudományegyetem történelmi, főleg a segédtudományi tanszékei közreműködésével. Ettől kezdve mondhatom, hogy „képzett” családkutató vagyok. Még az akkor újjászerveződő Heraldikai Társaságba is beléptem, amit a 90-es évek közepén hagytam ott, mert aktuálpolitikai kérdésekbe is beavatkoztak, ami nekem nem volt célom. Engem csak az ősök (és a rokonság) témája érdekelt.

De attól kezdve gyakorlottá is váltam, mert, ahogy lehetett (pl. munkavállalási szerződéssel bejutottam az akkor meg lehetőségen zárt levéltárba), hozzáfértem – a tanultak szerint – néhány anyakönyvi

másolathoz és jegyzeteltem belőlük a lényeges adatokat. A kilencvenes években, amint változott a levéltárak látogathatósága (lényeges enyhítésekkel), hosszú (az

estékbe nyúló) órákat töltöttem a mikrofilmolvasó termekben és gyűjtöttem az engem érintő családi adatokat. A családkutáshoz csak most kezdő társakhoz képest óriási előnyre tettem szert, hisz már kb. 33 falu anyakönyvét böngésztem végig, részben saját őseim, részben feleségem rokonsága egykori lakóhelyeiről, valamint egy-két kollégámnak segítettem elindulni az első lépések megtételéhez. Sok tapasztalatot gyűjtöttem végül részben a módszerek, a tájékozódás, a korlátok és kutatási buktatók mezején. Ezekre az eredményeimre csak az összehasonlítás erejéig, illetve kellő kép nyújtása céljából térek ki olykor, mert ismertető

beszámolóim célja a hallgatóságnak a családkutatásra való ösztönzése, biztatása, hasznosságának ecsetelése.

Témánk másik vezérgondolatával, a magyarországi örmények családtörténetével is eme »hobbim« révén találkoztam, miként magukkal az örményekkel is. Én magam dunántúli származású vagyok, nincsenek örökölt örmény kapcsolataim, csak akkor kerültem érintkezésbe ezzel a témával, amikor feleségem családjával is kezdem foglalkozni. Náluk nem volt elsődleges beszédtema, de ahogy az ősei közt néhány nemzedékkal hátrább kezdtem lépegetni, előbukkantak olyan családnevek is, amelyek az erdélyi örmények közé vezettek. E kutatás elmélyítése közben léptem be az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületbe, amelynek ma is tagja vagyok, mert számomra egy érdekes, izgalmas, tanulmányos és értékes világ nyílt meg általa.

Külön érdekesség az erdélyi örménység, vagy fogalmazzunk pontosabban: az erdélyi – örmény gyökerekkel (is!) bíró –, magyarság (magyar népcsoport) története: bevándorlásuk, beilleszkedésük a magyar társadalomba, különösen a gazdasági és kulturális életbe. Emé »örmények«, illetve örmény gyökerű hazánkfiak számára »létfonosságú« gyökereik feltárása, követése, hisz e csoporttudatukat a közös (örmény) származás teszi meghatározóvá. Az örmény bevándorlás sarokpontjai az a négy (erdélyi) város, ahol először megtelepedtek (jó 250–300 éve), sőt saját hitéletet is éltek (a helyiek élnek ma is), a saját örmény-katolikus rítusuk szerint; s ahonnan továbbköltözve szóródtak szét sokan az országban (Erdély más városaiban, meg a (Dél)-Kelet-Alföld ekkoriban benépesülő (elsősorban mezőgazdasági) területein. Sok olyan község van ez utóbbi tájon, ahol épp a földbirtokhoz jutó

örményeknek volt fontos szerepük e területek bekapcsolásában az ország gazdaságába. Például épp a »délkeleti« megyékben: Csanád (ma Békés), és a határon túli Arad (Zaránd) és Temes, Torontál egykori vármegyékben. Aki a magyarországi »örmény műltra« kíváncsi, annak e területeken kell kutatnia.

Családunk örmény gyökereinkre is egy délalföldi faluban bukkantam, amelyet épp feleségem hatodik-hetedik fokú (és még örmény tudatú) ősei »létesítettek« (a török után elnéptelenedett tájon). A haldan Moldvából beköltöző marhakereskedők itt az Alföld lakatlan területein találtak kedvükre való legeltető helyet, amelyen fokozatosan mezőgazdasági művelésre is váltottak át. Sok rokon, vagy csak »szomszéd« örmény családdal együttműködve, és ami a családkutatásnál a lényeg: összeházasodva, legalábbis a régebbi időkben szorosabbak voltak a fonódások.

Ezeket a (hasonló) szálatok nyomon követni a feladata annak, aki a magyarországi »örmények« kapcsolataira kíváncsi. Persze, végső soron az említett négy »anyavárosból« kiindulva, illetve az odáig visszavezető gyökérágakig eljutva. Az anyakönyvi »ellátottság«, a »lelőhelyek« megközelíthetősége, a ráfordítható »szabad« idő behatároltsága és más egyéb korlátok között természetesen. A kutatás tehát időigényes; de az elérhető eredmény, s a belőlük leszűrhető ismeretek, a társadalmi helyzet értékelése mind olyan szellemi kincs, amiért érdemes a sok fáradságot megkockáztatni, hisz az ember öntudatát az ősohöz való kapcsolódás látása, és magát a történelmi folyamatokban való elhelyezni-tudás jelentősen megszabja; az önértékelést elősegíti. Ezek tehát ama »családfa-kutatási örömök«, amelyekért az említett »hogyanokat« gyakorolni kell.

Akár »sima« magyar, akár az örmény gyökerekkel is(!) bíró hazánkfia az az öntudatos értelmiségi, aki családtörténet munkálására adja a fejét.

Mindenesetre én mindenkinek(!) ajánlom, hogy tárja fel ősei múltját, hogy kölön megalapozott öntudatra tegyen (tehessen) szert, és különösen az örmény kulturális egyesület tagjainak, mert ők

még egy érdekes »külön«-tudattal is gazdagabbak lesznek (ki-ki a megfelelő »százalék« arányában). Személy szerint pedig örülök, ha hasznos tudnivalókra sikerült a hallgatóság figyelmét felhívni, illetve hogy erre az egyre inkább »divatba jövő« szellemi tevékenységre való rákapáshoz egy-két gondolattal, csalogatóval hozzá tudok járulni...”

Noé bárkája - fából - életnagyságban!

Noé bárkájának a másolata lett a legnagyobb favázas épület a világon, amelyet modern fafeldolgozási módszerekkel építettek: 155 m hosszú, 26 m széles és 28 m magas!

Noé bárkájának az építése 2016. július 7-én fejeződött be. A Colorado Timber Frame az egyedüli vállalat, amely képes volt egy ekkora favázat megtervezni és létrehozni egy kis vízszintes szalagfűrész és egy ácsipari CNC gép segítségével.

A Noé bárkája projekt elismerten a legnagyobb favázas szerkezet: az építéséhez 7.300 köbméter fára volt szükség. A másfél fociaplya hosszúságával a Bárka bibliai mérete megegyezik 500 standard teherautóval, három szinten vannak kiállítások, a legfelső szinten pedig van egy 1.500 férőhelyes étterem. A bárka (napi!) 10.000 látogató befogadására alkalmas, de a szervezők úgy tervezik, hogy csak 3000 személy lehet bent egyszerre, amikor a Bárka nyitva van a nyilvánosság előtt.

A 100 millió dolláros projekt kb. másfél év alatt készült el. Az építési határidő

betartása érdekében a Colorado Timber Frame további segítséget vett igénybe, és áttért a három műszakos munkarendre heti 6 napban egy egész évre. 25 alkalmazott a denveri műhelyben dolgozott a szerkezeti elemek kialakításán, míg további 10 munkás a helyszínen dolgozott Kentucky-ban a favázas projekt összeszerelésén 75 Amish ácsmesterrel együtt, akik segítettek a munkában.

